

Leeswijzer KRW-factsheet grondwaterlichamen

Een KRW-factsheet is een beknopt document waarin kerninformatie staat over een Nederlands waterlichaam dat is getoetst aan de kwaliteitseisen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). De informatie is overzichtelijk weergegeven en belangrijke data zijn gecombineerd met visuele elementen.

Je vindt de KRW-factsheets via [KRW-factsheets | Het Waterkwaliteitsportaal](#). Je kunt per beheergebied een zip-file downloaden. Daarin staan alle bij dat gebied horende KRW-factsheets.

Elke factsheet is opgebouwd uit dezelfde paragrafen. In deze leeswijzer geven wij bij elke paragraaf een toelichting. Is er toch iets niet duidelijk? Neem dan contact op met Servicedesk@ihw.nl.

➤ De Kaderrichtlijn Water

De Nederlandse waterbeheerders (provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat) moeten zorgen voor chemisch schoon en ecologisch gezond oppervlaktewater en grondwater. De [Kaderrichtlijn Water \(KRW\)](#) is een Europese richtlijn die sinds 22 december 2000 van kracht is. Hierin is beschreven aan welke kwaliteitseisen de Europese wateren eind 2027 moeten voldoen.

De Kaderrichtlijn Water (KRW) verplicht de lidstaten om eens in de 6 jaar (de 'planperiode') Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's) vast te stellen. Hierin wordt van elk stroomgebied een beschrijving gegeven van de toestand, problemen en doelen en van de maatregelen die genomen worden om de waterkwaliteit te verbeteren.

De waterbeheerders moeten de waterkwaliteit in hun beheergebied monitoren en jaarlijks bepalen of wordt voldaan aan de kwaliteitsnormen van de KRW. Zij moeten hierover rapporteren aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Die gebruikt de monitoringsresultaten om over de voortgang in Nederland te rapporteren aan de Europese Unie.

Het Informatiehuis Water verzamelt de gegevens van de Nederlandse waterbeheerders met behulp van het [Waterkwaliteitsportaal](#) en voegt ze samen tot een landelijk beeld.

➤ De KRW-factsheet

Wat is het doel van een KRW-factsheet?

Het doel van de KRW-factsheet is om in een samenhangend overzicht alle essentiële informatie over een waterlichaam te geven die relevant is voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) voor de Nederlandse en Europese rapportage.

De KRW-factsheets kunnen daarnaast gebruikt worden door iedereen die betrouwbare informatie nodig heeft over de kwaliteit van de Nederlandse wateren.

Wat staat er in een KRW-factsheet?

In een Stroomgebiedbeheerplan is het generieke beleid in een stroomgebied beschreven. In de KRW-factsheets zijn de waterlichaam specifieke aspecten van dat beleid opgenomen.

In de KRW-factsheets vind je per waterlichaam een beschrijving, de doelen en toestand, de functie, de belastingen en effecten, de genomen maatregelen en een overzicht van de toegepaste uitzonderingen en bijbehorende motiveringen. Dankzij al deze informatie is ook duidelijk wat de relatie is tussen belasting, toestand en maatregelen.

Van wie zijn de KRW-factsheets?

De KRW-factsheets zijn een gezamenlijk informatieproduct van alle betrokken overheden. Hun verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de Omgevingswet. Zo is de provincie verantwoordelijk voor de doelen van een regionaal waterlichaam terwijl waterschappen, gemeenten, provincies en rijk samen verantwoordelijk zijn voor de te nemen maatregelen.

In de Regionale Ambtelijke Overleggen worden verdere afspraken gemaakt over het invullen van de KRW-factsheets.

Hoe komen de KRW-factsheets tot stand?

De gegevens over grondwaterlichamen worden in de praktijk vooral door de grondwaterwaterbeheerders (provincies) aangeleverd. Zij zetten alle benodigde, regionale gegevens in het [Waterkwaliteitsportaal](#). Op basis hiervan worden de KRW-factsheets gegenereerd.

De beheerders zijn er verantwoordelijk voor dat de gegevens in het Waterkwaliteitsportaal juist en volledig zijn.

Wanneer kun je een (nieuwe) KRW-factsheet bekijken?

Het Informatiehuis Water publiceert ieder jaar in september een tussentijdse versie van de KRW-factsheets waarin alle informatie staat die tot dat moment door de waterbeheerders in het Waterkwaliteitsportaal is ingevoerd. KRW-factsheets die horen bij de ontwerp- en definitieve Stroomgebiedbeheerplannen komen publiek beschikbaar bij bestuurlijke vaststelling van deze plannen.

Daarnaast kan op ieder gewenst moment een KRW-factsheet over een waterlichaam worden aangemaakt met behulp van de [Kaartviewer](#) van het Waterkwaliteitsportaal. De factsheet bevat dan de gegevens die op dat moment aanwezig zijn in het Waterkwaliteitsportaal.

Wat is de formele status van een KRW-factsheet?

De KRW-factsheets die horen bij zes-jaarlijkse rapportage aan de Europese Commissie over de ontwerp- en definitieve Stroomgebiedbeheerplannen hebben een formeel-juridische status.

In de overige jaren publiceert het Informatiehuis Water tussentijdse KRW-factsheets. Die hebben geen formele status en zijn ter informatie.

➤ De leeswijzer KRW-factsheet

Elke factsheet is opgebouwd uit dezelfde paragrafen:

1	Beschrijving.....	5
1.1	Kenmerken.....	5
1.2	Karakterschets.....	5
1.3	Conceptueel model.....	5
1.4	Gerelateerde gebieden.....	5
1.5	Wijzigingen waterlichaam.....	6
2	Toestand.....	6
2.1	Legenda.....	7
2.2	Toestandsoordeel totaal.....	7
2.3	Toestandsoordeel generieke testen.....	8
2.3.1	Test 3.2-a 20% overschrijding.....	8
2.3.2	Test 3.2-b Chemische trendanalyse.....	8
2.4	Toestandsoordeel regionale testen.....	8
2.4.1	Regionale (deel)testen.....	9
2.4.2	Kaartweergave regionale testen.....	9
3	Functies, belastingen en effecten.....	10
3.1	Menselijke activiteiten en effecten.....	10
4	Maatregelen.....	11
4.1	Basismaatregelen.....	11
4.2	Aanvullende maatregelen uitgevoerd in de periode 2010 t/m 2015.....	11
4.3	Aanvullende maatregelen uitgevoerd in de periode 2016 t/m 2021.....	11
4.4	Aanvullende maatregelen voor de periode 2022 t/m 2027.....	11
4.5	Overige maatregelen uitgevoerd in de periode 2022 t/m 2027.....	12
4.6	Toelichting.....	12
5	Uitzonderingsbepalingen.....	13
5.1	Fasering van doelbereik (artikel 4.4).....	13
5.2	Minder strenge doelstellingen (artikel 4.5).....	13
5.3	Tijdelijke achteruitgang (artikel 4.6).....	14
5.4	Nieuwe ontwikkelingen (artikel 4.7).....	14

Vind je een paragraaf niet terug in de KRW-factsheet? Dan is die paragraaf niet van toepassing op het betreffende waterlichaam.

Voettekst

Elke pagina van de KRW-factsheet heeft een voettekst. Daarin is aangegeven bij welke planperiode van de Stroomgebiedbeheerplannen de KRW-factsheet hoort. Ook staat erin of de KRW-factsheet een tussentijdse versie is (en geen formele status heeft) of dat de factsheet hoort bij de ontwerp- of definitieve Stroomgebiedbeheerplannen (heeft wel een formeel-juridische status).

DPSIR-methode

De Kaderrichtlijn Water vraagt om een duidelijk inzicht in de relatie tussen enerzijds de belastingen van het waterlichaam en anderzijds de toestand en maatregelen. Er wordt gebruik gemaakt van de DPSIR-methode om de relaties tussen menselijke activiteiten en het milieu te begrijpen en te analyseren.

DPSIR staat voor Drivers - Pressures - State - Impact - Response: Bepaalde menselijke activiteiten en processen (D) zorgen voor een belasting of milieudruk (P) die invloed heeft of kan hebben op de toestand van het milieu (S), zoals concentraties van chemische stoffen en grondwaterstanden. Dat heeft gevolgen (I) voor mens en het functioneren van het grondwatersysteem, zoals beperkingen voor het gebruik van grondwater voor drinkwaterbereiding. Dat leidt tot een reactie (R) in de vorm van maatregelen en/of toepassing van een uitzondering.

De elementen uit de DPSIR-methode komen in de KRW-factsheet aan de orde.

1 Beschrijving

[Gebaseerd op Kaderrichtlijn Water art. 5 en bijlage II.1.]

1.1 Kenmerken

Er is een opsomming opgenomen van de kenmerken van het waterlichaam, zoals de naam, beheerder, het (deel)stroomgebied en het substraat¹, volume en aquifertype² van het waterlichaam.

Wordt er water aan het waterlichaam onttrokken voor menselijke consumptie met een omvang van meer dan 10 m³ per dag of voor meer dan 50 personen (KRW art. 7)? Dan is dat hier vermeld.

Op een kaart is onder meer aangegeven welke gebieden beschermd zijn op grond van de KRW art. 6 en bijlage IV. Met uitzondering van de nutriëntgevoelige gebieden, want de eisen daarvoor zijn op heel Nederland van toepassing.

1.2 Karakterschets

De karakterschets is een beschrijving van het waterlichaam. Hierin is onder andere opgenomen hoe groot het grondwaterlichaam is en uit hoeveel watervoerende pakketten het bestaat. Ook wordt de opbouw en ontstaanswijze van de ondergrond beschreven. Als de begrenzing is gewijzigd ten opzichte van de vorige planperiode, dan wordt hier bovendien gemotiveerd waarom dat nodig was.

Heeft het waterlichaam een relatie met beschermde gebieden? Dan is dat hier ook benoemd.

1.3 Conceptueel model

In twee figuren wordt de grondwaterstroming (hydrologische situatie) en de opbouw van de ondergrond weergegeven.

In de eerste figuur worden de regionale grondwaterstromingen getoond in samenhang met de omliggende grondwaterlichamen.

In de tweede figuur zijn in 3D dwarsdoorsneden te zien van de bodemopbouw en regionale grondwaterstromingen op verschillende plaatsen in het grondwaterlichaam. Afhankelijk van de grootte van sommige grondwaterlichamen wordt deze figuur in één of twee delen weergegeven.

Voor een aantal waterlichamen wordt één van de twee figuren getoond.

1.4 Gerelateerde gebieden

Onder 'gerelateerde gebieden' verstaan we beschermde Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden die een relatie hebben met het waterlichaam. Ook de oppervlaktewaterlichamen die afhankelijk zijn van een grondwaterlichaam worden hier opgesomd.

Beschermde gebieden

Voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn beschermde gebieden aangewezen. In deze gebieden gelden aanvullende omgevingswaarden. In omgevingswaarden is de kwaliteit vastgelegd die een gemeente, provincie of het Rijk voor deze gebieden wil bereiken. Waterbeheerders nemen maatregelen op in hun water(beheer)programma's en Stroomgebiedbeheerplannen om hieraan te voldoen.

¹ Substraat is het materiaal waaruit het grondwaterlichaam bestaat.

² Een aquifer is een watervoerende laag in de ondergrond die water kan opslaan en doorlaten.

De beschermde gebieden zijn vastgelegd in het nationaal register beschermde gebieden. Kijk voor meer informatie op [Beschermde gebieden | Informatiepunt Leefomgeving](#).

1.5 Wijzigingen waterlichaam

Een wijziging in de geometrie van een waterlichaam kan grote invloed hebben op allerlei aan het waterlichaam gerelateerde gegevens, zoals doelen, toestand en meetlocaties. En daarmee op de karakterisering en de toestandsbepaling. Voorbeelden zijn de wijziging van de begrenzing van een waterlichaam, splitsing of samenvoeging van waterlichamen, of de aanwijzing van een nieuw waterlichaam.

Is de geometrie van het waterlichaam gewijzigd ten opzichte van de vorige planperiode? Dan wordt dat hier toegelicht. De in Nederland vastgestelde grondwaterlichamen zijn vanaf de eerste Stroomgebiedbeheerplannen in 2009 ongewijzigd.

2 Toestand

[Gebaseerd op Kaderrichtlijn Water art. 4.1 en bijlage V.]

In dit deel van de KRW-factsheet wordt zowel in tabellen als in een kaartbeeld de toestand weergegeven. In de tabellen worden eerst per onderdeel de totaaloordelen en de prognose getoond. In de daaropvolgende tabellen wordt nader ingegaan op de toestand van de onderliggende onderdelen.

Toestand

In de KRW-factsheets staan verschillende overzichten met daarin oordelen over de grondwatertoestand in de afgelopen en lopende planperiode van de Stroomgebiedbeheerplannen en de 'Verwachting doelbereik in 2027'. Vanaf 2026 (ontwerp-Stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033) wordt de 'Verwachting doelbereik in 2027' vervangen door een jaartal/periode waarin het bereiken van het KRW-doel wordt verwacht.

De toestandsoordelen van de planperiodes van de Stroomgebiedbeheerplannen 2010-2015, 2016-2021 en 2022-2027 zijn gebaseerd op de normen en doelen die van toepassing waren tijdens de betreffende SGBP-planperiode. Deze gegevens zijn in 2010, 2016 en 2022 aan de Europese Unie gerapporteerd.

De toestand van de grondwaterlichamen wordt beoordeeld met 6 testen. Dit zijn 3 generieke testen en 3 specifieke regionale testen. Een aantal testen heeft een kwantitatief deel en een kwalitatief deel. De 3 generieke testen vormen samen het oordeel voor het gehele grondwaterlichaam. Is één van deze testen onvoldoende? Dan is het oordeel voor het hele grondwaterlichaam 'ontoereikend'.

Daarnaast voert de provincie drie specifieke testen voor kwetsbare locaties die binnen het grondwaterlichaam kunnen zijn gelegen. De uitkomst van deze regionale / locatie specifieke testen heeft geen invloed op het toestandsoordeel van het gehele grondwaterlichaam. De als 'ontoereikend' beoordeelde locaties worden op een kaart aangegeven. Voor die locaties formuleert de provincie maatregelen om de toestand daar te verbeteren.

De eindoordelen voor de kwalitatieve en kwantitatieve toestand komen tot stand volgens het '[one out all out](#)'-principe. Dit betekent dat het slechtste oordeel van de onderliggende grondwatertesten de eindoordelen van de grondwatertoestand bepaalt.

De manier waarop de kwalitatieve en kwantitatieve toestand bepaald wordt, is beschreven in Europese Guidances en het [Protocol Toestand- en Trendbeoordeling grondwaterlichamen KRW](#).

Beheerdersoordeel

Met de toets- en beoordelingssoftwaretool Aquo-kit wordt berekend of de norm of drempelwaarde van een bepaalde stof in meer dan 20% van de meetpunten van het KRW-metnet wordt overschreven. Een

waterbeheerder kan de automatische berekening van een toestandsoordeel in de Aquo-kit 'overrulen' als met andere, zwaarwegende informatie aangetoond kan worden dat het oordeel niet juist is. Dat heet een 'beheerdersoordeel'. Als er sprake is van een beheerdersoordeel, staat er een 'X' in het gekleurde vakje met het oordeel. De overige generieke en regionale testen worden niet met behulp van Aquo-kit uitgevoerd en om die reden als 'beheerdersoordeel' gezien.

Het gebruik maken van een beheerdersoordeel is alleen mogelijk voor afzonderlijke generieke en regionale testen. Eindoordelen worden berekend op basis van toegepaste beheerdersoordelen.

(Geen) achteruitgang

Achteruitgang wordt vastgesteld door oordelen van (deel)testen en planperiodes te vergelijken.

Is er sprake van een verslechtering van het oordeel tussen de referentie jaren van de planperiodes? Dan staat er een A in het gekleurde vakje met het oordeel. Is de verandering van de watertoestand veroorzaakt door methodische aanpassingen (bijvoorbeeld een verandering in de monitorings- en/of beoordelingsmethodiek)? Dan is er geen sprake van daadwerkelijke achteruitgang en wordt de indicatie 'A' niet gegeven.

De **motivering van achteruitgang** wordt gegeven met behulp van KRW art. 4.6 (tijdelijke achteruitgang onder invloed van onvoorziene omstandigheden) of KWR art. 4.7 (nieuwe ingrepen t.b.v. zwaarwegende maatschappelijke belangen). Lees meer hierover in de paragraaf [Toepassing uitzonderingen](#). Wordt geen gebruik gemaakt van één van die artikelen? Dan wordt een motivering gegeven in het veld 'motivering kwaliteit' of 'motivering kwantiteit'.

2.1 Legenda

De KRW kent voor de generieke en regionale testen twee kwaliteitsklassen: Goed (groen) en Ontoereikend rood). Als een test voor een bepaald grondwaterlichaam niet van toepassing is, wordt dit aangegeven met Niet bepaald (grijs). Voor de generieke test 3.2-b Chemische trendanalyse wordt een andere legenda gebruikt die aangeeft of de chemische trend Niet stijgend (groen), Omgebogen (blauw), Stijgend (zwart) of Niet bepaald (grijs) is.

'One out, all out'-principe

Grondwaterlichamen behalen pas een 'goede kwalitatieve toestand' en een 'goede kwantitatieve toestand' (en voldoen dus pas aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water) als *alle* generieke testen in een waterlichaam, met uitzondering van test 3.2-b Chemische trendanalyse, 'Goed' scoren: het 'one out, all out'-principe.

Het 'one out, all out'-principe' wordt niet toegepast voor de regionale testen. Als een regionale test het oordeel 'ontoereikend' heeft, is sprake van een onvoldoende kwalitatieve of kwantitatieve toestand op lokaal niveau. Niet het hele grondwaterlichaam wordt dan als ontoereikend beoordeeld.

2.2 Toestandsoordeel totaal

In deze tabel zijn de eindoordelen voor de kwalitatieve en de kwantitatieve toestand weergegeven:

- Het oordeel Kwaliteit wordt samengesteld uit de oordelen van de generieke testen 3.3-b Zoutintrusie, en 3.2a Kwaliteit 20% overschrijding. De geaggregeerde oordelen komen tot stand volgens het ['one out, all out'-principe](#). De test 3.2-b Chemische trendanalyse telt niet mee voor het Oordeel kwaliteit.
- Het oordeel Kwantiteit wordt samengesteld uit de oordelen van de generieke testen 3.1.1 Grondwatervoorraad, 3.1.2 Trends stijghoogten, en 3.3-a Zoutintrusie kwantitatief. Ook hiervoor geldt het ['one out, all out'-principe](#).

2.3 Toestandsoordeel generieke testen

In het overzicht worden de oordelen getoond van de generieke testen voor de beoordeling van de kwantitatieve en kwalitatieve grondwatertoestand voor de verschillende planperiodes:

Kwantiteit:

- 3.1.1 Grondwatervoorraad
- 3.1.2 Trends stijghoogten
- 3.3-a Zoutintrusie kwantitatief

Kwaliteit:

- 3.2-a 20% overschrijding
- 3.2-b Chemische trendanalyse
- 3.3-b Zoutintrusie (300 mg Cl/l)

Verwachting doelbereik

Tot en met 2025 is op de KRW-factsheets per kwaliteitselement, parameter en stof aangegeven of verwacht wordt dat het KRW-doel in 2027 bereikt wordt. Vanaf 2026 wordt dit niet langer per kwaliteitselement of stof gedaan, maar wordt voor de eindoordelen en stofgroepen een jaartal/periode aangegeven waarin de waterbeheerder verwacht dat een goede toestand bereikt zal worden.

2.3.1 Test 3.2-a 20% overschrijding

De grondwaterkwaliteit wordt getoetst voor acht parameters; zeven drempelwaardestoffen en de somparameter gewasbeschermingsmiddelen. Het kwaliteitsoordeel wordt bepaald met het zogeheten 20%-criterium: als op minder dan 20% van de meetpunten in een grondwaterlichaam de norm voor een drempelwaardestof (inclusief som gewasbeschermingsmiddelen) wordt overschreden, dan is het resultaat van deze test 'Goed' (groen).

Voor gewasbeschermingsmiddelen wordt in grondwater een groot aantal stoffen (ongeveer 400) getoetst. Als één van deze stoffen de norm overschrijdt, wordt dat in een aparte tabel getoond. Voor afzonderlijke gewasbeschermingsmiddelen geldt een norm van 0,1 µg/l. De norm voor de somparameter gewasbeschermingsmiddelen is 0,5 µg/l. Als individuele gewasbeschermingsmiddelen de norm overschrijden kan het oordeel voor de somparameter gewasbeschermingsmiddelen toch 'Goed' zijn.

2.3.2 Test 3.2-b Chemische trendanalyse

Hier wordt aangegeven of sprake is van een significant stijgende trend van concentraties van de drempelwaarde van een stof en/of Nitraat. Als er sprake is van een omgebogen of stijgende trend wordt dat toegelicht.

2.4 Toestandsoordeel regionale testen

Naast de drie generieke testen worden de grondwaterlichamen beoordeeld aan de hand van regionale testen. De volgende regionale deeltesten zijn van belang:

Kwantiteit

4.1.1 Grondwaterafhankelijke oppervlaktewaterlichamen. Bij deze test staat de vraag centraal of doelen voor de KRW-oppervlaktewaterlichamen niet worden gehaald door een te lage toevoer van grondwater (veroorzaakt door antropogene veranderingen in de grondwaterstromen).

4.2-a Grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen. Deze test is vergelijkbaar met de test voor grondwater afhankelijke oppervlaktewateren. Bij deze test wordt beoordeeld of er sprake is van significante schade aan terrestrische ecosystemen door een te lage grondwaterstand of onvoldoende

toevoer van grondwater. De parameters waarnaar wordt gekeken, kunnen per gebied en ecosysteem verschillen.

Kwaliteit

4.1.2 Grondwaterafhankelijke oppervlaktewaterlichamen. Bij deze test staat de vraag centraal of doelen voor de KRW-oppervlaktewaterlichamen niet worden gehaald door aanvoer van verontreinigingen uit het grondwater.

4.2-b Grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen. Deze test is vergelijkbaar met de test voor grondwater afhankelijke oppervlaktewateren. Bij deze test wordt beoordeeld of er sprake is van significante schade aan terrestrische ecosystemen door verontreiniging van grondwater. De parameters waarnaar wordt gekeken, kunnen per gebied en ecosysteem verschillen.

Test 4.3: Drinkwater. Deze regionale test is alleen van toepassing voor grondwaterlichamen waaruit grondwater onttrokken wordt voor drinkwaterbereiding. Voor inliggende waterwinningen wordt nagegaan of die geen negatieve invloed ondervinden van de algehele kwaliteit van het grondwaterlichaam. Daarnaast moet, volgens Artikel 7.3 KRW, een beoordeling van de waterwinningen zelf worden uitgevoerd. Bij deze test wordt beoordeeld of er sprake is van een significante toename van concentraties van stoffen in het onttrokken ruwe water.

2.4.1 Regionale (deel)testen

In de tabel is een overzicht opgenomen van de toestandsoordelen voor de vijf regionale (deel)testen:

Grondwaterafhankelijke oppervlaktewaterlichamen

Test 4.1.1: Zijn er oppervlaktewaterlichamen waar het KRW-doel niet behaald kan worden als gevolg van onvoldoende grondwatertoevoer vanuit het grondwaterlichaam? Dan worden die oppervlaktewaterlichamen hier benoemd.

Test 4.1.2: Zijn er oppervlaktewaterlichamen waar het KRW-doel niet behaald kan worden als gevolg van een onvoldoende grondwaterkwaliteit van het grondwaterlichaam? Dan worden die oppervlaktewaterlichamen hier benoemd.

Grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen

Test 4.2-a: Zijn er Natura 2000-gebieden waar het KRW-doel niet behaald kan worden als gevolg van onvoldoende grondwatertoevoer vanuit het grondwaterlichaam? Dan worden die Natura 2000-gebieden hier benoemd.

Test 4.2-b: Zijn er Natura 2000-gebieden waar het KRW-doel niet behaald kan worden als gevolg van onvoldoende grondwaterkwaliteit van het grondwaterlichaam? Dan worden die Natura 2000-gebieden hier benoemd.

2.4.2 Kaartweergave regionale testen

Grondwaterafhankelijke oppervlaktewaterlichamen

Het resultaat van de regionale testen 4.1.1 en 4.1.2 (grondwaterafhankelijke oppervlaktewaterlichamen - kwantiteit en kwaliteit) die in paragraaf 2.4.1 beschreven zijn, worden samen op een kaart weergegeven.

Grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen

Het resultaat van de regionale testen 4.2-a en 4.2-b (grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen - kwantiteit en kwaliteit) die in paragraaf 2.4.2 beschreven zijn, worden samen op een kaart weergegeven.

3 Functies, belastingen en effecten

[Gebaseerd op Kaderrichtlijn Water art. 5 en bijlage II.1.]

In dit onderdeel van de KRW-factsheet wordt ingegaan op de aspecten D(river), P(ressure) en (I)mpact van de DPSIR-methodiek.

Er is weergegeven van welke significante belastingen (pressures) en achterliggende functies (drivers) sprake is en welke parameters worden beïnvloed (impacts). Onder significant wordt verstaan dat de belasting leidt tot het niet bereiken van de goede toestand of dat (terugkerende) maatregelen nodig zijn om die goede toestand te bereiken en te behouden.

3.1 Menselijke activiteiten en effecten

In de tabel is de volgende informatie weergegeven:

- **Functie (Driver):** de menselijke gebruiksfunctie die de oorzaak is van een significante belasting;
- **Belasting (Pressure):** het type milieudruk dat door de gebruiksfunctie veroorzaakt wordt;
- **Beïnvloede grondwatertest (Impact):** de generieke en/of regionale testen die door de belasting het risico lopen niet de goede toestand te halen.
- **Significantie:** belastingen die ervoor zorgen dat de goede toestand zonder maatregelen nu al niet wordt gehaald worden aangeduid met 'Actueel'; belastingen die een risico vormen voor de goede toestand in de toekomst met 'Potentieel'.

In het veld Toelichting is door de beheerder andere relevante informatie opgenomen over de bronnen en belastingen die leiden tot (dreigende) normoverschrijding of tot het niet halen van een goede KRW-toestand.

4 Maatregelen

[Gebaseerd op Kaderrichtlijn Water art. 11.]

Om een goede toestand voor de Kaderrichtlijn Water te bereiken of te behouden, worden maatregelen genomen. Daarbij maken we onderscheid in basismaatregelen en aanvullende maatregelen:

- Basismaatregelen zijn maatregelen die voortkomen uit generiek beleid en die overal in Nederland van toepassing zijn.
- Als het nodig is, kan de waterbeheerder extra (aanvullende) maatregelen nemen om de toestand van het waterlichaam te verbeteren.

Is het bereiken van de doelen afhankelijk van generiek beleid? Of is de waterbeheerder afhankelijk van andere maatregelen van andere partijen? Dan is dat in de KRW-factsheet vermeld bij de algemene toelichting bij het maatregelenpakket.

4.1 Basismaatregelen

De basismaatregelen worden beschreven in het maatregelenprogramma van het betreffende stroomgebiedbeheerplan.

4.2 Aanvullende maatregelen uitgevoerd in de periode 2010 t/m 2015

[als paragraaf 4.3]

4.3 Aanvullende maatregelen uitgevoerd in de periode 2016 t/m 2021

In deze paragrafen is omschreven welke aanvullende maatregelen zijn uitgevoerd in deze afgesloten KRW-planperiode.

4.4 Aanvullende maatregelen voor de periode 2022 t/m 2027

In het onderdeel [Toestand](#) is weergegeven voor welke testen nog geen goede toestand is behaald. In deze paragraaf zijn alle aanvullende maatregelen beschreven die worden genomen om wél een goede toestand in het betreffende waterlichaam te bereiken.

De voortgang van de uitvoering deze maatregelen wordt jaarlijks bijgehouden en in de KRW-factsheets vermeld.

In de tabellen is over elke aanvullende maatregel het volgende opgenomen:

- **Maatregel:** De omschrijving of naam van de maatregel zoals die door de waterbeheerder ook is opgenomen in het eigen waterplan.
- **Omvang:** De omvang van de maatregel. Als een maatregel betrekking heeft op meerdere waterlichamen (*) dan wordt hier de gezamenlijke omvang voor alle betreffende waterlichamen genoemd.
- **Categorie:** Het type maatregel, volgens een vast gedefinieerde lijst. Bij elke categorie KRW-maatregelen is een vaste eenheid voor de omvang van de maatregel afgesproken. Bijna alle typen grondwatermaatregelen worden uitgedrukt in stuks. Maar bijvoorbeeld het maatregeltipe 'RO-maatregelen' wordt in hectare (ha) uitgedrukt.

Voortgang: De stand van zaken van de uitvoering van de maatregel tot en met einde van het vorige kalenderjaar. Per maatregel is aangegeven:

- van welk deel van de totale omvang de uitvoering nog niet is gestart ('planvoorbereiding')
- en welk deel in uitvoering, uitgevoerd, gefaseerd (uitvoering uitgesteld tot een volgende planperiode), ingetrokken of vervangen is.

Bij de status 'gefaseerd', 'ingetrokken' en 'vervangen' is een (verplichte) motivering opgenomen. Bij de status 'planvoorbereiding', 'in uitvoering' en 'uitgevoerd' is de waterbeheerder vrij om wel of niet een motivering te geven.

- **Toelichting:** De waterbeheerder mag een toelichting bij of uitleg van de maatregel geven.
- **Draagt bij aan doelbereik van:** De grondwatertest waarvoor de maatregel wordt genomen om een goede toestand te bereiken of te behouden.

4.5 Overige maatregelen uitgevoerd in de periode 2022 t/m 2027

Hier zijn de maatregelen beschreven die niet vooraf zijn opgenomen in het betreffende Stroomgebiedbeheerplan maar in de loop van de planperiode extra zijn uitgevoerd en die bijdragen aan het bereiken van KRW-doelen.

4.6 Toelichting

Toelichting van de waterbeheerder op het pakket van maatregelen voor de betreffende planperiode (zie voettekst van de KRW-factsheet).

5 Uitzonderingsbepalingen

De Kaderrichtlijn Water (KRW) verplicht de lidstaten om uiterlijk op 22 december 2015 een goede kwantitatieve en kwalitatieve toestand te bereiken in alle KRW-waterlichamen (art. 4 lid 1-b, onder i en ii KRW). Die termijn mag met uiterlijk 2 keer 6 jaar verlengd worden tot 22 december 2027. Dit betekent dat op die datum alle KRW-waterlichamen in een goede toestand moeten verkeren en dus alle KRW-doelen behaald moeten zijn. Kan er niet voldaan worden aan deze verplichting? Dan biedt de Kaderrichtlijn Water vier uitzonderingsmogelijkheden:

1. **Fasering van een KRW-doel** in de tijd (doelfasering, art. 4 lid 4 KRW).
2. **Het bereiken van een vastgesteld, lager doel** (doelverlaging, art. 4 lid 5 KRW).
3. **Het tijdelijk achteruit laten gaan van een stof/kwaliteitselement** vanwege uitzonderlijke omstandigheden (tijdelijke achteruitgang, art. 4 lid 6 KRW).
4. **Het toestaan van de belemmering van het bereiken van een KRW-doel** door nieuwe activiteiten van 'hogere openbaar belang' (art. 4 lid 7 KRW).

Van deze uitzonderingsbepalingen mag alleen onder een aantal strikte randvoorwaarden gebruik gemaakt worden. Die zijn beschreven in [Handreikingen](#). In de KRW-factsheet is per uitzonderingsmogelijkheid vermeld of gebruik gemaakt wordt van die bepaling en zo ja, waarom dat gebeurd is.

Als er geen beroep gedaan is op een uitzonderingsmogelijkheid, wordt dat ook vermeld.

5.1 Fasering van doelbereik (artikel 4.4)

Voldoet een waterlichaam niet aan de goede toestand, maar wordt verwacht dat deze op termijn wel wordt bereikt? Dan kan een beroep worden gedaan op art. 4.4 van de Kaderrichtlijn Water.

De redenen die leiden tot fasering van het behalen van de goede toestand zijn in de KRW-factsheet opgenomen als:

- technisch onhaalbaar
- onevenredig kostbaar
- natuurlijke omstandigheden

In de KRW-factsheet is per stof, stofgroep of kwaliteitselement aangegeven om welke reden(en) het doelbereik wordt gefaseerd. Dit is verder toegelicht onder het overzicht van redenen voor fasering.

Voor KRW-doelen kunnen twee aansluitende planperiodes (à 6 jaar) van technische onhaalbaarheid en onevenredige kosten worden aangevoerd als reden om het doelbereik te faseren. Dat betekent dat voor KRW-doelen die al in 2015 bereikt hadden moeten zijn, vanaf 2027 alleen nog van fasering gebruik gemaakt kan worden als sprake is van natuurlijke omstandigheden.

5.2 Minder strenge doelstellingen (artikel 4.5)

Voldoet een waterlichaam niet aan de goede toestand omdat het negatieve effect van menselijke activiteiten niet te vermijden is? Of omdat het voorkomen van dat negatieve effect onevenredig kostbaar is? Dan kan een beroep worden gedaan op art. 4.5 van de Kaderrichtlijn Water. Er worden dan minder strenge milieudoelstellingen vastgesteld.

De redenen die leiden tot de vaststelling van minder strenge doelstellingen zijn in de KRW-factsheet opgenomen als:

- niet haalbaar
- onevenredige kosten

In de KRW-factsheet is per stof, stofgroep of kwaliteitselement aangegeven om welke reden(en) de doelvermindering wordt toegepast.

Als een minder strenge milieudoelstelling wordt vastgesteld, dan blijft de oorspronkelijke milieudoelstelling toch als uitgangspunt dienen voor de KRW-toestandsbepaling. In de volgende planperiode zal opnieuw beoordeeld moeten worden of de oorspronkelijke milieudoelstelling inmiddels wel bereikt kan worden. Of dat er wederom een beroep gedaan wordt op art. 4.5 om een minder strenge milieudoelstelling vast te stellen.

5.3 Tijdelijke achteruitgang (artikel 4.6)

Gaat de toestand van een waterlichaam ondanks de genomen maatregelen achteruit door een natuurlijke oorzaak, onvoorziene ongevallen of overmacht? Dan kan een beroep worden gedaan op art. 4.6 van de Kaderrichtlijn Water.

Als een beroep op deze uitzonderingsbepaling gedaan is, is in de KRW-factsheet in de motivering per gebeurtenis het volgende aangegeven:

- De aard van de gebeurtenis die de oorzaak is van de achteruitgang. Denk bijvoorbeeld aan een extreme overstroming, langdurige droogte, een ongeval dat redelijkerwijs niet te voorzien was of een andere natuurlijke oorzaak of overmacht.
- De testen die daardoor zijn beïnvloed.
- De haalbare stappen die zijn genomen om verdere achteruitgang te voorkomen. Onder haalbaar verstaan we: niet onevenredig duur en technisch haalbaar.
- De technisch haalbare en niet onevenredig kostbare maatregelen die worden of zijn genomen om de toestand te herstellen naar de situatie van vóór de onvoorziene gebeurtenis. Deze maatregelen worden door de waterbeheerders ook opgenomen in het maatregelenprogramma van het betreffende Stroomgebiedbeheerplan.
- Een verwijzing naar de rapportage over de jaarlijkse evaluatie van de gevolgen van de gebeurtenis die de tijdelijke achteruitgang tot gevolg had.

5.4 Nieuwe ontwikkelingen (artikel 4.7)

Leiden wijzigingen in de stand van grondwaterlichamen tot het niet kunnen bereiken van een goede grondwatertoestand? Dan is dat vermeld in de paragraaf [Toestand](#) van de KRW-factsheet en wordt dat hier toegelicht. De wijzigingen in de stand van grondwaterlichamen van het waterlichaam, de redenen voor de wijzigingen en de kwaliteitselementen die zijn beïnvloed, worden beschreven. En er is een motivatie opgenomen volgens de voorschriften van de richtlijn.

Als een beroep gedaan is op art. 4.7 komen de volgende punten ook terug in de motivatie:

- Motivering waarom het nut dat gediend wordt met de nieuwe ingrepen van hoger belang is dan het bereiken van de (oorspronkelijke) doelen.
- Motivering waarom het met de veranderingen beoogde doel niet op andere manier kan worden bereikt (technische haalbaarheid, onevenredig hoge kosten, negatieve milieueffecten).
- Beschrijving van alle haalbare stappen (technisch haalbaar en niet onevenredig kostbaar) die zijn ondernomen om negatieve effecten op de waterlichamen te voorkomen.

Hiervoor kan worden verwezen naar bijvoorbeeld MER-rapportages.